

W gościnie u Lutolda Głuchego

750-LECIE WSI GŁUCHOWO
26 MAJA a.d.2007

Impreza sfinansowana z grantu, jaki otrzymała Fundacja Ziemia Gotyku z Fundacji na Rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000” im. Macieja Rataja w ramach Programu Wspierania Inicjatyw Obywatelskich na Rzecz Wsi i Terenów Wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej oraz przez samorząd gminny.

Radowały się serca mieszkańców, gdy wielki dzień świętowano

Na obchodach z okazji 750-lecia wsi Głuchowo spotkali się mieszkańcy Gminy Chełmża. W sobotę 26 maja miał miejsce festyn historyczny pod nazwą „W gościnie u Lutolda Głuchego”. Pradawny przodek stał się w tym dniu głównym bohaterem uroczystości.

Przed południem można było wysłuchać wykładów wygłoszonych przez młodych naukowców z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Prezes Fundacji Ziemia Gotyku - Piotr Birecki wprowadził uczestników w tematykę sesji i przedstawił działania Fundacji związane z lokalnym dziedzictwem kulturowym. Potem głos zabrali: dr Michał Targowski, dr Waldemar Rozyński oraz Paweł Jeziorski, specjaliści od problematyki historycznej i militarnej ziemi chełmińskiej. Wygłosili wykłady o zabytkach ziemi chełmińskiej, początkach i pierwszych właścicielach wsi Głuchowo, o świętych, w których wierzyli mieszkańcy Głuchowa oraz o rycerstwie średniowiecznym. Słuchaczami prelekcji prócz zaproszonych gości byli uczniowie gimnazjów w Głuchowie i Pluskowężach (streszczenie wykładów znajduje się na ostatniej stronie).

Wieść niosła o hucznym spotkaniu

Kulminacją spotkania była inscenizacja powitania biskupa chełmińskiego Heidenryka, błogosławionej Juty i rycerstwa polskiego przez Lutolda Głuchego, jaka miała miejsce w centrum wsi.

W postaci historyczne wcielili się młodzi gimnazjaliści z Gimnazjum w Głuchowie i Stowarzyszenia „Sowa” prezentujący barwne stroje średniowieczne. Uczniowie z Pluskowęż zaprezentowali dawne tańce.

Pochód gawiedzi

Przez wieś przeszedł barwny pochód, w którym brała udział młodzież przebrana w historyczne stroje, rycerze oraz mieszkańcy wsi. Na dziedzińcu gimnazjum poczęstowano wszystkich średniowiecznym jadłem i napojami przygotowanymi przez archeologów z grupy TOTEM z UMK w Toruniu i panie z miejscowego Koła Gospodyń Wiejskich w Głuchowie. Wysłuchano dźwięków średniowiecznej muzyki i obejrzano występ zespołu tanecznego.

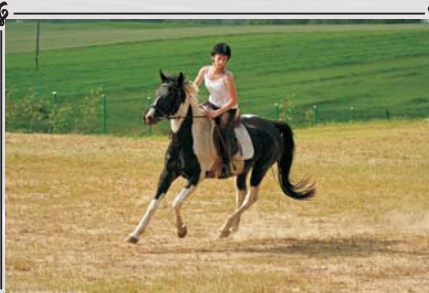
Rycerskie boje

Kolejne etapy uroczystości miały miejsce na terenie Gimnazjum, gdzie można było obejrzyć walki rycerskie i pokazy jeździeckie przybyłych łuczników. Każdy uczestnik obchodów 750-lecia otrzymał okolicznościowy medalion z bitą pieczęcią pamiątkową, które przygotowało Centrum Inicjatyw Kulturalnych Gminy Chełmża.

W organizację jubileuszowych obchodów włączyli się: Fundacja „Ziemia Gotyku” LGD, Centrum Inicjatyw Kulturalnych Gminy Chełmża, Stowarzyszenie „Sowa” w Głuchowie, Rada Sołecka i KGW Głuchowo.

tekst: Piotr Birecki, Katarzyna Orłowska

Święci patronowie mieszkańców Głuchowa w średniowieczu

dr Waldemar Rozynkowski

Miejscowość Głuchowo w średniowieczu znalazła się w granicach państwa krzyżackiego. Zakon był korporacją duchowną, której życie opierało się o regułę, prawa oraz zwyczaje zakonne. Klasztorami krzyżaków były zamki, czyli obiekty o charakterze warownym.. Cechą charakterystyczną religijności ludzi średniowiecza był rozbudowany kult świętych. Bliskich świętych posiadał także zakon krzyżacki. Sztandarową postacią Zakonu była na pewno Najświętsza Maria Panna (patronka całego Zakonu i stolicy w Malborku). Jednak nie tylko w rozwój jej kultu wpisali się krzyżacy. Na terenie swojego państwa promowali między innymi także kult: św. Barbary, św. Huberta oraz św. Jerzego. Pierwsza z nich otaczana była szczególnym kultem na zamku krzyżackim w Starogrodzie. Dodajmy, że w średniowieczu było to główne miejsce pielgrzymkowe w państwie zakonnym, do którego zmierzali pielgrzymi z całej Europy. Św. Hubert odbierał, zapewne już od końca XIII wieku, cześć na zamku w Papowie Biskupim. Tam przechowywano jego relikwie oraz nieznaną bliżej wizerunek. O żywotności jego kultu może świadczyć fakt, że kiedy na terenie ziemi chełmińskiej nie było już krzyżaków, to kult świętego trwał nadal. Przetrwał do dnia dzisiejszego, co poświadczają jelenie rogi w kościołach ziemi chełmińskiej, np. w dawnej katedrze w Chełmży. Św. Jerzy znany był w całej średniowiecznej Europie jako patron rycerstwa. Na terenie państwa zakonnego obrano go także jako świętego orędownika osób chorych, to on patronował najczęściej średniowiecznym szpitalom. Możemy założyć, że średniowieczni mieszkańcy Głuchowa na pewno znali wymienionych wyżej świętych. Być może dla niejednego z nich byli to wyjątkowo ważni święci. W ciągu jednego dnia mogli przecież nawiedzić największe sanktuarium w Starogrodzie, które tętniło kultem św. Barbary. Tylko kilka kilometrów dzieliło ich od św. Huberta w Papowie Biskupim. Św. Jerzy mógł być szczególnym patronem właścicieli Głuchowa, była to przecież miejscowość rycerska. Poza tym mieszkańcy wsi mogli go przywoływać, kiedy przechodzili przez przedmieścia średniowiecznej Chełmży. Tam przecież znajdował się szpital św. Jerzego, który pełnił funkcje zbliżone do dzisiejszego hospicjum.

Najstarsze dzieje Głuchowa w świetle źródeł pisanych

dr Michał Targowski

Pierwsza pisemna wzmianka o wsi Głuchowo pojawiła się w roku 1257. Zapis ów dotyczył rezygnacji z części dochodów na rzecz zakonu krzyżackiego w zamian za majątek wsi określonej jako „allodium Lutholdi surdi” a więc majątku Lutolda Głuchego. Sam Lutold był zapewne właścicielem osady, polskim rycerzem lub przybyszem z Europy Zachodniej, szukającym szczęścia w podbijanych przez Krzyżaków Prusach. Nazwa Głuchow pojawiła się w 1338 roku, kiedy to Fryderyk z Głuchowa otrzymał od Zakonu wieś Jedwabno koło Kowalewa Pomorskiego. Za to walczył on po stronie Zakonu. Znaną postacią był również Jan z Głuchowa, który był jednym z najwybitniejszych działaczy antykrzyżackiego Związku Pruskiego oraz sekretnego Związku Jaszczurczego.

Rycerstwo w średniowieczu

dr Krzysztof Kwiatkowski i Paweł Jeziorski

Słowo 'rycerz', wywodzi się od słowa 'riter' z języka niemieckiego pierwotnie oznaczającego 'jeźdźca', zaś od XII stulecia już konnego wojownika wyróżniającego się specyficznym uzbrojeniem, sposobem walki i wyszkoleniem. Otoczenie rycerza składało się z rodziny biologicznej i społecznej, w której skład wchodził: giermek i słudzy. Rycerstwo zaczęło kształtować się początkowo w Europie zachodniej na przełomie XI i XII w. Była to grupa doskonale wyszkolonych, uzbrojonych wojowników. Z militarnego punktu widzenia najważniejszym momentem dla pojawienia się rycerzy było zastosowanie siodła i nowy sposób posługiwania się kopią. Oba te elementy pozwalały na zastosowanie nowej techniki walki na polu bitwy, mianowicie szybkiej i uporządkowanej szarży o zwiększonej sile uderzeniowej. Uzbrojenie rycerza w XIII w. ważyło nie więcej niż 15-25 kg. W XV w. najlepiej uzbrojeni wojownicy nosili w czasie boju na sobie/ze sobą do 20-30 kg. Miecz rycerski ważył około 1,4 kg ale jego masa odczuwalna wynosiła ok. 1 kg! Duże i ciężkie miecze (2-3 kg) nie miały zastosowania bojowego. Były jedynie bronią ceremonialną.

Podpatrzone :-)

foto: Barbara Laukajtys, skład graficzny: FI Marcin Laukajtys